Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

281.6
9-47

1868

49 ше

ԿՈՆԴԱԿ

ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տ. Տ. ԳԷՈՐԳԱՅ Դ.

ԱՌ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՍ

Որ ի Ռուսաստան

Ի Տպարանի Առաքելեան Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի

1868 = ՌՅԺԷ.

y-5 w46

856-41
281.6
47
ԿՆԻՔ
1470
1005
20740

ԳԷՈՐԳ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ և անհասանելի կամօքն Աստուծոյ Եպիսկոպոսապետ և Կաթուղիկոս ամենայն Հայոց ծայրագոյն Պատրիարք համազգական նախամեծար Աթոռոյ Արարատեան Առաքելական Սրբոյ Եկեղեցւոյ Սրբոյ Կաթուղիկէ Էջմիածնի, Հայրապետական օրհնութիւն ծանուցանեմք Սինոդի մերոյ, և ամենայն Թեմական Ատենից Գերապատիւ Արքեպիսկոպոսաց և Եպիսկոպոսաց վարդապետաց և քահանայից և ամենայն

ուխտի մանկանց սրբոյ Եկեղեցւոյս Հայաստանեայց։

Ըստ Աստուածային նախասահմանին անօրէնութեան ամբարձեալ Տէր 'ի գահ Հայրապետական ամենայն Հայոց՝ ակնունէաք արդարև տեսանել 'ի Մայր աթոռս սրբոյ Էջմիածնի և յամենայն վիճակս նորա զամենայն կարգս ուղղութեան յանփոփոխ պայմանի. զորս երանաշնորհ նախնիք յառաքելական աւանդութեանց առեալ և հաստատեալ՝ պատկառկացին երկիւղած էին բարեպաշտութեամբ կանոնաց այնոցիկ. սակայն ցաւ է մեզ ասել թէ՝ տեսաք զոմանս տարօրինակ էին գնացիւք օտարացեալս 'ի գեղեցիկ շաւղաց կառավարութեանց սուրբ Եկեղեցւոյ մերոյ, որ խորով անարատութեամբ և բարոյական կանոնադրութեամբ 'ի վաղուց հետէ նախանձելի հանդիսանայ առաջի օտարազգաց. Բնաւ 'ի բաց թողեալ զայլ և այլ կարգադրութիւնս զորս ունիմք եւս գրել, առ այժմ յանկարկեալ զբարոյական հանգամանս Հոգևորական դասուց, յորոց առաւել կախին բարոյական կենդանութիւն Ազգին մերոյ և զարգացումն նորա 'ի կրօնական Աստուածպաշտութիւնս, գտաք զեղծումն բազմօք շեղեալս յառաջնոցն Հոգևորավայել քաղաքավարութեանց. Քահանայք՝ որ ըստ աստուածային սուրբ պատգամաց պարտին լինել գիտակք երկնային օրինաց և

զարդարեալք կենդանողութ ուսմամբք ըստ եսաց ամե֊
կայն բարձր և երկնաւոր սուրբ կոչումն՝ զոգեսս
զանարժանս և զարատաւորս իսկ. որոց խոպան արգե֊
լուն օրէնք Եկեղեցւոյ մտանել ՚ի սպասաւորութիւն սըր֊
բոյ սեղանոյն։ Իսկ եկեղեցական տեսչութիւն, որ
օրինադրեալ է ՚ի սրբոց Առաքելոց կարգել ըստ
բազմութեան հաւատացելոց զկարեւոր թիւ երի֊
ցանց ՚ի տեղիս տեղիս նշմարեցաք զթիւ նոցին ան֊
ցեալ զանցեալ քան զսահմանեալ չափն։ Արդ՝ նկա֊
տելով զայսպիսի զեղծմունս նախնական կարգաց ՚ի
Հոգւոր և Եկեղեցական կառավարութեան մե֊
րում, զոր յառաջ եկեալ համարիմք յանհոգու֊
թենէ Հովուաց և ՚ի շահախնդրութենէ Եպիսկոպո֊
սաց ոմանց. վասնորոյ ըստ սեպուհ պարտաւորու֊
թեան մերում հարկ անհրաժեշտ մեզ վարկաք առ֊
ժամանակ մի արգելուլ զձեռնադրութիւն քահա֊
նայից և այլոց եկեղեցական պաշտօնէից մինչև զմա֊
ղնջուց ՚ի մեզ հաստատեալ կարգս և կանոնս նո֊
րոգելով, գրով առաքել ձեզ ամենից բարձրաս֊
տիճան Եկեղեցականացդ և առ հասարակ լու֊
Ազգիս և ամենայն վիճակային Հոգևոր Ատենից.
Ա.) Այլ արդ աղաչեմք զամենեսին զձեզ սիրովն
Յիսուսի Քրիստոսի փրկչին մերոյ՝ որով կարգե֊
ցայք հաւատարիմ տնտես Տանն Աստուծոյ առ ՚ի
մատակարարել ՚ի ժամու զարբումն շնորհաց Հոգ֊
ւոյն սրբոյ. Մի՛ ոք յայսուհետեւ Եպիսկոպոսաց

յօժարեսջիք ածել յաստիճան քահանայութեան զայս
անարժանս, և զմիեալս 'ի գեղեցիկ իմաստից Հոգ-
ւոյն սրբոյ, մանաւանդ զարտաւորս և զանբարոյա-
կանս զոկատեալս ղնետ զօշաքաղութեան. Քանզի
Քահանայութիւնն, որ 'ի Քրիստոսէ հաստատե-
ցաւ յեկեղեցւոջ 'ի հաղորդատուութիւն խարց
խորհրդոցն Աստուծոյ, պարտ է զայնպիսիս ընտրել
յայն սուրբ աստիճան, որք բաւական իցեն զայլս
խրատել և զանձինս իւրեանց ապրեցուցանել յան-
խուսափելի պատասխանատուութենէ Աստուծոյ:
Արդ յայս Աստուածային աւանդից լսեմք խոտորիլ
ամանց Եպիսկոպոսաց մերոց և առաւել ևս մեծա-
կայքն Հովուոր Տեառնից, որք բազմիցս յանդգնութեան
անդ որ և իցէ անձանց 'ի Հոգևորականութիւն ա-
ռաւել միտ եդեալ են օգտի իւրեանց, քան որ-
ժանաւորութեան ընտրելոցն: Այլ թէ քանի իմա-
լիք են և դատապարտելիք այսպիսի արարք, վկայեն
մեզ վճիռք նախնի սրբոց Հարց, որք ընդ նզովիւք
արկեալ են եթէ՝ զնա, որ ձեռնադրէ արծաթով
զանարժանս, և եթէ՝ զնա, որ անարժան գոլով
յանդգնի արծաթով գնել զշնորհս Հոգւոյն սրբոյ:
Մեծ և սովորութիւն էր նախնեաց մերոց ընդունել
զկամաւոր նուէրս ըստ չափու կարողութեան իւր-
քանչիւրոց 'ի բերոյ երկրի նոցին և այլն, զոր մա-
տուցանէին սիրայօժար կամօք և բարեպաշտու-
թեամբ, զայս և մեզ ոչ 'ի դէպ է խափանել, հա-

մարելով զայնս պտուղ բարեպաշտութեան հաւա-
տոց նոցա, բայց վաճառաշահ լինել գնահատու-
թեամբ նախ քան զկատարումն տիրահաստատ խոր-
հրդոցն՝ արգելումն խոպան Հոգւոյն Աստուծոյ, և
դատապարտեմք զարծաթասէր եկեղեցականս որպէս
և նմանիք մեր դատապարտեալ են ի կրաւնէ.

Բ). Մի՛ ոք այսուհետև ձեռներէց լինիցի ընծայել
զանձն առաջի Աստուծոյ առանց ընտրութեան Ե-
կեղեցւոյ. զի քահանայացուք որք լինելոց են ՚ի տէ-
րացուաց սպասաւորաց եկեղեցւոյն պարտին ընտ-
րիլ նախ ՚ի քահանայից և ՚ի ժողովրդոց այնր եկե-
ղեցւոյ համահաճութեամբ և սիրով, և մի աչառու-
թեամբ և կողմնակցութեամբ, և ապա հանրագրու-
թեամբ ամենեցուն ներկայացուցանել վիճակային
Հոգևոր իշխանութեան:

Գ). Վիճակային Հոգևոր իշխանութիւնն յետ ըն-
դունելոյ զհանրագրութիւն ժողովրդոց ՚ի վերայ
այնր ընտրելոյ անձին ՚ի քահանայութիւն, պարտի
առնել զքննութիւն նախ՝ թէ ունի զուղղափառու-
թիւն հաւատոյ և զուսումն Աստուածային գրոց,
զի կարող լինիցի ըստ օրինի պաշտել զկարգ Ե-
կեղեցւոյ, Երկրորդ՝ թէ ունի զբարոյականութիւն
կատարեալ, զի կարող լինիցի ըստ կոչման պարտաւո-
րութեանն՝ կառավարել զժողովուրդս օրինակա-
ն անձին: Քանզի ոչ սակաւ վտանգեսցի եկեղեցին
Աստուծոյ յայնմանէ, որ գոլով զուրկ ՚ի յիշատա-

կեալ բարոյական հանգամանաց՝ կարգեսցի հովիւ եկեղեցւոյ և կառավարիչ հօտին Քրիստոսի ։

Զեղծմունք բարեպաշտութեան և թուլութիւն կրօնից՝ որ 'ի յետին ժամանակս գտանի իմն օրինակաւ տեսանին 'ի կենցաղավարութեան մերում , անտի յառաջ եկեալ համարիմք, զի որ ընտրեալք են լոյս լինել աշխարհի և աղ համեմիչ բարոյական կենաց մարդկան սրբութեամբ և աստուածահաճոյ քաղաքավարութեամբ յառաջ վարելով զպաշտօն իւրեանց հոգևորականացն դասք, շեղին և աշխարհասէր կենօք կենցաղավարելով վատութեան հեղինակ լինին ժողովրդոց մերոց ։ Եւ ահա յայս միտս Առաքեալն Պօղոս խօսի սպասաւորին " Վաղվաղակի ձեռս 'ի վերայ ուրուք մի՛ դնել , զի մի՛ կցորդ լինիցիս մեղաց օտարաց" ։ Արդ զայս և մեք նկատելով կանխաւ, պատուէր տամք ամենայն Հոգևոր Տեառնից և Առաջնորդաց Եկեղեցւոյ՝ զգոյշ լինել յամենայնի, և մի՛ վաղվաղել առաջի կացուցանել Ընտրել զամենայն ընտրեալս 'ի ժողովրդոց առանց կանխաւ հաստ լինելոյ նոցին արժանաւորութեան նոցա, եթէ հաւատոյն՝ որ առ Աստուած , և եթէ ջերմեռանդն կրօնաւորութեան և պարկեշտ վարուց նոցին և ուսման ։

Դ.) Վասն եկեղեցւոյ աղաքաց ձեռնադրելի անձն 'ի քահանայութիւն՝ պարտի ունել զուսումն հայկաբանութեան , այնպէս զի լինիցի վարժ 'ի գրել և 'ի

բացատրել զգրաբառ լեզու Հայոց, և ևս հմուտ տարրկայեցն, զոր սովորաբար ուսանեն 'ի Հոգեւոր ուսումնարանս. Իսկ ձեռնադրեալքն վասն գիւղօրէից եկեղեցեաց, որովհետև դեռ ևս չեն հաստատեալ յամենայն գիւղօրայս բարեկարգ դպրոցք, և ուսեալքն 'ի նոյն անկատար են ըստ մեծի մասին, թէև առ չմնալոյ նոցա առանց քահանայի Թոյլատրեմք առ այժմ ձեռնադրել զայնպիսիս բայց պարտ է պահանջել և 'ի նոցանէ գոնեա զգիտութիւն չարականաց և առ հասարակ ամենայն եկեղեցական պաշտամանց և կարգաց ևս և քրիստոնէական վարդապետութեան հաւատոյ և ամենայն խորհրդոց եկեղեցւոյ.

Ե.). Եւ քանզի նկատմամբ հանգամանաց ժամանակիս չէ հնար ամենայն ուրեք գտանել զարս արժանաւորս այսր սուրբ և աստուածային կոչման, վասն այսորիկ պատուիրեմք, Եթէ չգտանիցի 'ի տեղւոջ ուրեք արժանաւոր տիրացու, ընտրեսցի յայլ տեղեաց. բայց նախ՝ պարտին տեղացիք զընտրելին անձն ամենայն ընտանեօք և կահիւք և կարասեօք մի խնդրել 'ի տեղւոջն, ուր լինելոց է քահանայ. և հոգևոր իշխանութիւնն յետ կանոնաւոր քննութեան, զոր 'ի վեր անդր յիշատակեցաք պարտ է պահանջել զերդմնագիր 'ի ձեռնադրելոյն վասն կալոյ և մնալոյ անդ ցվախճան կենաց իւրոց անբաժանելի յեկեղեցւոյ և 'ի ժողովրդոց: Այնպէս և 'ի ժողովրդոց հարկ է

պահանջել զպայմանագիրս վասն ապահովութեան պահ-
պանելոյ զքահանայն և զընտանիս նորին ։

Է). Դիտեմք՝ զի տիրացուք քաղաքաց և կամ երե-
ւելի գիւղօրէից տեսանելով՝ եթէ ոչ կարեն լինել
քահանայ 'ի տեղւոջն, ընտրեն զոմն 'ի մանկանց գիւ-
ղօրէից անտի՝ և խոստանան մնալ անդ մինչե-
նաւոր քահանայ, և ապա յետ ձեռնադրութեան
գուն գործեն որև իցէ կերպիւ փոխադրել 'ի քա-
ղաքս իւրեանց, կամ այլուր ։ Իսկ հոգևոր իշ-
խանութիւնն զանազան պատճառանօք առնէ զհա-
ճոյս նոցա, և 'ի տեղի նորա նշանակէ զայլ ոք 'ի
քահանայ ։ Այլ քանզի այսպիսի ուխտադրու-
թիւնք չեն տարբեր 'ի յանցուածոց, և քանզի յան-
ցանս առնել դատապարտելի, ուստի պատուէր
տամք Դատաւորաց Եկեղեցական Ատենից, եթէ
դէպ լինիցի այսուհետև, մի իշխեսցեն տեղափոխել.
սակայն եթէ դրդելով զձայնաւորսն յարուսցէ
աղմուկ և խռովութիւն, լուծցի 'ի քահանայական
կարգէ փոխանակ զի ուխտադրանց դատանի ։

Ը). Են ոմանք 'ի քահանայից, որ բնաւորեալ գո-
լով 'ի չարիս և հակառակասէր ունելով բնութիւն
ընդդէմ պարկեշտ վարուց՝ զօշաքաղութեամբ, յե-
շագօք և ազգի ազգի անվայել բանիւք և ընթա-
ցիւք գայթակղութիւն տային ժողովրդոց երկրպա-
ւակեն, որոց առ խաղաղելոյ հոգևոր իշխանութեանն
տեղափոխէ զքահանայն այլուր 'ի քահանայութ-

ծութիւն իբրև պատիժ յանցաւորութեան. զայն-
պիսիս պատուիրեմք առ տեղեաւն ուր են՝ ընդ ա-
պաշխարութեամբ արկանել, 'ի նմին իսկ եկեղեց-
ւոջ 'ի ներկայութեան ժողովրդոց իւրոց 'ի խրատ
և 'ի զգուշութիւն: Իսկ եթէ միայն իցէ և չունի զայլ
ոք պաշտօնակից ենթարկեալն ապաշխարութեան,
կարգեսցի ժամանակաւորապէս այլ քահանայ 'ի
պաշտօնակատարութիւն, և 'ի ծխական արդեանց մի
մասն 'ի չորից սահմանեսցի 'ի սնունդ ընտանեաց
արգելելոյն Քահանային, և երեք մասն արկցէ 'ի
հաշիւ որբոց և այրեաց կամ 'ի Թուապատկան հա-
սութից:

Ը). Ոչ սակաւ եպերելի գտանեմք և զայս սովորու-
թիւն, զոր որպէս լսեմք 'ի տեղիս տեղիս առնեն ա-
ռաջնորդք և վիճակային ատեանք, իբր այն զի սա-
կաւաբնակ գիւղք երկու կամ երեք յանձնին 'ի
հովուութիւն միոյ Քահանայի, չմտաբերելով ըստ
հասարակաց առածին թէ, "ցրուեալքն առ բազումս
տկարանան առ մին". այլ ըստ որում յայտնի տը-
նօրէնութեց անտեղութեանց բազմաց յառաջ գալն
անուրանալի է նկատմամբ հոգևոր գործոց մատա-
կարարութեան ժողովրդոց և աստուածային պաշ-
տամանց, ըստ այսմ օրինադրել արժան համարիմ
այսուհետև՝ իւրաքանչիւր գիւղ որ ունի Եկեղե-
ցի, թէ և սակաւաթիւ, սահմանեսցի նոցա յատուկ
և սեպհական Քահանայ. և եթէ առաւել իցէ

քան զեօթանասունն՝ երկուս Քահանայս, իսկ եթէ բազմամարդ՝ առ հարիւր տունն՝ մի Քահանայ։

(Ժ.) Եւ որ՝ քան զամենայն ցաւալին է և ուղղարութեան աժանաւոր, իբրև արմատ ուղղութեան կարգաց և օրինաւորութեան հոգևորականութեանս մերում; որդէքն են Քահանայից, որ յաղագս ծագման ազատ համարեալ՝ ի հարկատու կարգաց, սահմանեալ ևս են՝ ի պատիւ Քահանայութեան ելանել ՚ի ժամանակին և ընդ տեսչութեամբ հոգևորականութեան գրեալ ՚ի՝ կարգս եկեղեցականաց։ Այսան սոցա լսեմք բազմիցս՝ թէ փոխանակ ուսման պարապելոյ և ՚ի վարժս եկեղեցականութեան, պարապորդութեամբ անցուցանեն զժամանակ կենաց իւրեանց. և բազում այն է, որք անբարոյապէս կեան ՚ի գայթակղութիւն ժողովրդոց և յուսան ևս ձեռնտուութեամբ օժանդակելոց յաղագայն ընդունիլ զաստիճան Քահանայութեան, եւ եթէ յաղգի մերում որ քան զօր աճին թիւք վաշտուեր դատարկաշրջիկ և գինեմոլ Քահանայից անտարբեր եղելոց առ սահմանեալ պաշտօն եկեղեցականութեան իւրեանց, յայսպիսեաց կենցաղավարելոց ընկալեալ են զանձամբ: Աստի առ ՚ի կարճել զապականութե որոյ այս որ խանգարէ զբարեկարգութիւն ուղղափառ եկեղեցւոյ, և անուան հոգևորականութեան նախատինս աբերէ ՚ի մէջ ազգաց օտարաց. զայս կամիմ հաւանդեմք. Որդէք Քահանայից, որ

չունին զուսումն, կամ անբարոյական են ըստ վկայութեան ժողովրդոց, տնօրինեսցէ իշխանութիւնն արձակել զնոսա 'ի հոգեւորական ծագմանէ, և արկցէ 'ի թիւս հարկատուաց: Այս օրէն լիցի և վասն այնոցիկ դպրաց, որք գոլով ծնունդք հարկատուաց ըստ խնդրոյ ժողովրդեան արձակեալ են 'ի հարկատուութենէ և մտեալ են 'ի կարգս եկեղեցական պաշտօնէից, որք եթէ չունին ուսումն և ծոյլ են 'ի պաշտաման եկեղեցւոյ և ուսման՝ և վատթարոյ, զրկեսցին յեկեղեցական կարգաց և վերստին ընդ հարկատուս գրեսցին: Քանզի զինչ օգուտ ունիցի առ յառաջն յայնպիսեաց ազգ մեր և եկեղեցի սուրբ, բայց եթէ անկարգութեամբ օրինակ չարեաց հանդիսանալով 'ի սպրդամիտ ժողովրդեան ունին 'ի վերջոյ արատս բերել անուան հոգեւորականութեան և սուրբ կրօնից մերոյ:

(Ժ). Եւ Քահանայք՝ որք 'ի խոր ծերութեան հասեալ են և կամ վատնեալ 'ի զգայարանաց զօրութենէ, բայց առ ագահութեան կամ ընչաքաղցութեան չկամին հրաժարել կամաւորապէս 'ի պաշտամանց իւրեանց, և յանդգնին անկատար իմն եղանակաւ կատարել Քահանայագործութեան զծանր պաշտօն: 'Ի նախնեաց կանոնադրեալ է զանկարութեամբ զգածեալ ծերոց և պառաւելոց լուել 'ի պաշտօնակատարութենէ, վասնորոյ և մեք զնոյն տնօրինեալ պատուիրեմք, եթէ ծերացեալ և անկարող

եղեալ Քահանայագործել և միայն իցէ յեկեղեցւոջ՝ 'ի տեղի նորա ձեռնադրեսցի այլ ոք. և ծխական հասոյթքն, որ 'ի ժողովրդոց՝ բաժանեսցին 'ի չորս մասն, երեք մասն լիցի ծերացեալ Քահանային, և մի մասն նորոգ ձեռնադրելոյն :

ԺԱ) . Յիշեմք և զայս, զի ձեռնադրեալ նորընծայք 'ի տեղիս տեղիս չպահեն զքառասունքն ամբողջ , զոր եկեղեցի մեր օրինադրեալ է պահել նորընծայից գերիս քառասունն՝ մնալով յեկեղեցւոջ զտիւ և զգիշեր հսկմամբ աղօթից և պահօք : Յառաջնում քառասունքի ծոմապահութեամբ զպահոց կերակուրս ճաշակելով յօրն մի նուագ. յերկրորդումն յաւուրս ուտեաց զնաւակատեաց կերակուրս՝ այս է, զկաթնեղէնս, ձկնեղէնս և ձուեղէնս ճաշակելով, օրինադրելով յայս երկրորդ քառասնորդս գնալ 'ի տունս իւրեանց և ճաշել և անդրէն յեկեղեցին վերադառնալ. և յերրորդումն 'ի կերակես միայն զմսեղէնս ճաշակելով : Այս է նախնական սովորութիւն մերս եկեղեցւոյ, և ըստ այսմ վարիլ հարկ է :

ԺԲ) . Յայտնի է բազմաց մերազնէից, զի նախնիք մեր հաստատեալ են բարենպատակ դիտաւորութեամբ յառաջ քան զաւուրս երիս նախ քան զօր պատարագի՝ ամենայնացեալ Քահանայից մեկուսացեալ ընտանեկան կենաց առանձնանալն 'ի սենեակ եկեղեցւոյ՝ աղօթից և ընթերցման սուրբ գրոց պարա-

պէր, և յետ պատարագին այլ ևս յաւուրս երիս. և զի նշմարեցաք 'ի բազում տեղիս բարձեալ այս սովորութիւն, պարտաւորութիւն գնեմք ամենայն Առաջնորդաց հաստատել խնամով զնոյն, և եթէ չունին սենեակս եկեղեցիք ունենք՝ հոգ տարցին կառուցանել յորդեանց եկեղեցեաց, զի մի՛ ուղղութիւն կարգաց, յորում գերազանց օրինակաւ փայլի անարատութիւն և սրբութիւն կրօնից Քրիստոնէութեան, խանգարումն առցէ։

(Ժ.Գ.) Վ.Ա. 'Ի վերայ այսր ամենայնի հարկ է վճակաւոր առաջնորդաց, որք կարգեալ են 'ի Հոգւոյն սրբոյ լինել տեսուչ եկեղեցւոյ և Հօտին Քրիստոսի, յամենայն կիւրակէս և 'ի տօնական աւուրս անխափան քարոզել. զնոյն հարկաւորել առնել նաև ամենայն վարդապետաց ընդ տեսչութեամբ իւրեանց եղելոց. քանզի ճշմարտութիւն Աստուծոյ, որ ըստ առաքելոյն 'ի լոյս բանին հաստատեալ է, աճումն առնէ 'ի հաւատացեալս յայնժամ, յորժամ ողջամիտ միտք բացատրեսցին ամենայն մասունք նորա։

Այս են գլխաւոր պարտիք որոց զաթոռն ունին առաքելական ըստ որում և Առաքեալն Քրիստոսի Պօղոս յետ առաջի առնելոյ ամենայն հանգամանօք զպարտաւորութիւն իւրաքանչիւրոց պաշտօնէից աւետարանին, որ է լինել հեզ, պարկեշտ, անարատ, հիւրասէր, [illegible], ժուժկալ և այլն. յորէ

՚ի նոյն թէ, "վերակացու լինիցին բանին վարդապե-
տութեան".

(ԺԳ). Ունել պատուիրեմք և արթնութի՟ և հոգս
և վասն այսորիկ զի ՚ի գիւղօրայս ոմանս որպէս լը-
ւեմք, հազիւ ՚ի տարին հինգ անգամ և եթ պատա-
րագ մատուցանեն քահանայք, որով և ժողովուրդքն
զուրկ ՚ի հոգևոր այնր շնորհաբաշխութենէ, սա-
նանան ՚ի ճշմարիտ յաստուածպաշտութենէ և ՚ի
կրօնասէր ջերմեռանդութենէ, առ որ հարկադ-
րեմք զամենայն Առաջնորդս անօրինել, զի քահա-
նայք սիմալխի գիւղօրէից անխափան յամենայն կի-
րակէս և ՚ի շաբաթ աւուրս նաև յամենայն երևելի
տօնախմբութեան մատուսցեն զսրբազան խորհուրդ
պատարագի, իսկ եթէ միայն իցէ քահանայն, գոնէ ՚ի
կիւրակէս և ՚ի տօնս տէրունականս. և մի հեղգա-
ցեալ յանձնահանջելի պարտուց. հեղգութեան լի-
ցին պատճառ և ժողովրդոց աստուածպաշտութե՟ և
կրօնական պարտաւորութեանց:

Որդ զայս ամենայն ՚ի պայծառութիւն սրբոյ եկե-
ղեցւոյ մերոյ կարևոր համարելով հաստատել և
հրատարակել, խստիւ պատուէր տամք ամենայն ա-
ռաջնորդաց կօնսիստորիայից և գաւառական հոգե-
ւոր ատենից կառավարութեանց այսուհետև ըստ
բառական կանոնադրութեանս վարել զտեսչութիւն
եկեղեցւոյ. որոյ օգուտք անտարակուսելի են. իսկ
՚մք աղօթս առնեմք առ Այն՝ որ գիտէ լնուլ զպէտս

Եկեղեցւոյ ձերոյ սրբոյ, սուրբ և անարատ կենդք պահեսցէ զամենեսին զձեզ ընդ հովանեաւ գթու-թեան ձերոյ յօրինակ բարի հաւատացեալ հօտին Քրիստոսի, և ի շինութիւն Հայաստանեայցս ամե-նամաքուր ուղղափառ Եկեղեցւոյ Սրբոյ։

(Տեղի ստորագրութեան)

Տպեալ ի Մայր Աթոռս Սրբոյ Էջմիածնի ի 5 աւուր դեկտեմ-բերի 1868 ամի, և ի մերում Թուականութեանս ՌՅԺԸ։

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0030543